

Utkast 13.12.2024

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av myndigheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om myndigheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, en lag om Utbildningsstyrelsen, en lag om Riksarkivet, en lag om Kulturmyndigheten, en lag om Kulturarvsmyndigheten och en lag om bibliotekstjänster för personer med läsnedsättning. Dessutom föreslås det att lagen om Finlands Akademi ändras.

Genom propositionen genomförs regeringsprogrammets mål att förtydliga ämbetsverksstrukturen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, lätta på överlappande förvaltning och stärka resultatstyrningen av ämbetsverken i den riktning som slutrapporten Bildningsförvaltningen 2030 anger. Syftet med propositionen är att förtydliga och förenhetliga ämbetsverksstrukturen inom ministeriets förvaltningsområde till en funktionellt och ekonomiskt ändamålsenligare helhet så att det är lättare att styra ämbetsverken, utgör tydligare helheter i funktionellt hänseende och att den verksamhet de bedriver har större samhälleligt genomslag.

I propositionen föreslås det att nuvarande 10 myndigheter inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde ombildas till fem. Enligt förslaget sammanslås Utbildningsstyrelsen och dess fristående enheter (Nationella centret för utbildningsutvärdering, studentexamensnämndens kansli och Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning) samt Institutet för de inhemska språken till en myndighet som sköter uppgifter med anknytning till fostran, utbildning och språk. Vidare föreslås det att Museiverket och förvaltningsnämnden för Sveaborg slås samman till en myndighet som sköter uppgifter med anknytning till kulturarvet. Dessutom föreslås det att Riksarkivet, Tillgänglighetsbiblioteket Celia och Depåbiblioteket slås samman till en myndighet som sköter uppgifter med anknytning till arkiv- och biblioteksverksamhet. Därtill föreslås att uppgifterna i anslutning till främjande av konst och kultur ska skötas av en ny myndighet som omfattar den verksamhet som för närvarande sköts av Centret för konstfrämjande och Nationella audiovisuella institutet. Enligt förslaget ska Finlands Akademi även i fortsättningen svara för främjandet av forskning som en separat myndighet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

1. Lag om myndigheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

1 § Myndigheter inom förvaltningsområdet

Till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde hör följande myndigheter:

- 1) Utbildningsstyrelsen,
- 2) Riksarkivet,
- 3) Kulturarvsmyndigheten,
- 4) Kulturmyndigheten,
- 5) Finlands Akademi.

Undervisnings- och kulturministeriet och de myndigheter som hör till dess förvaltningsområde utgör bildningsförvaltningen på central nivå.

Bestämmelser om dessa myndigheters uppgifter utfärdas separat.

2 § Bildningsförvaltningens mål och verksamhetsätt

Syftet med bildningsförvaltningen är att säkerställa att medborgarnas grundläggande kulturella rättigheter tillgodoses på ett högkvalitativt och verkningsfullt sätt i samarbete med aktörer och intressentgrupper inom olika förvaltningsområden. Bildningsförvaltningen ska främja samhällets funktionssäkerhet och medborgarnas välfärd/välmående och jämlikhet inom sitt verksamhetsområde.

Kvaliteten på och genomslaget för verksamheten inom bildningsförvaltningen ska främjas genom gemensamma verksamhetsmodeller och -strukturer samt genom att utveckla tjänster som är gemensamma för dessa myndigheter.

Bestämmelser om hur sådana gemensamma tjänster ordnas, deras innehåll och hur de ska genomföras får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 § Generaldirektör

Vid respektive myndighet finns en generaldirektör som utnämns av statsrådet.

Generaldirektören har till uppgift att leda, utveckla och övervaka myndighetens verksamhet samt ansvara för verksamhetens resultat och för att de uppsatta målen nås.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för generaldirektörer finns i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om särskilda behörighetsvillkor för generaldirektören för Finlands Akademi finns i lagen om Finlands Akademi (922/2009).

4 § Övrig personal

Den övriga personalen utnämns eller anställs av generaldirektören, om inte något annat bestäms i arbetsordningen för respektive myndighet.

Behörighetsvillkoren för de ledande tjänstemän som lyder direkt under generaldirektören, och på vilka arbetstidslagen (872/2019) med stöd av 2 § 1 mom. 1 punkten i den lagen inte tillämpas, är högre högskoleexamen, förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga.

5 § Avgörande av ärenden

Generaldirektören avgör de ärenden som hör till respektive myndighet, om inte något annat föreskrivs eller bestäms i myndighetens arbetsordning eller i instruktionen för Finlands Akademi. Generaldirektören får förbehålla sig avgörandet av ett sådant enskilt ärende där beslut enligt arbetsordningen ska fattas av någon annan tjänsteman.

6 § Arbetsordning

Bestämmelser om respektive myndighets organisation, ledning och beslutanderätt samt ordnandet av förvaltningen och verksamheten i övrigt utfärdas i arbetsordningen som fastställs av generaldirektören.

7 § Förberedelser

Bestämmelser om myndigheters skyldighet att vidta förberedelser finns i beredskapslagen (1552/2011). Generaldirektören för myndigheten ska godkänna dess beredskapsplan.

Varje myndighet ska ha en beredskapschef. Beredskapschefen har till uppgift att samordna myndighetens beredskap och beredskapsplanering för störningssituationer och undantagsförhållanden, bistå generaldirektören i fråga om ledningen av myndigheten vid störningssituationer och undantagsförhållanden samt delta i beredskapssamarbetet inom förvaltningsområdet.

8 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid denna lags ikraftträdande är de ledande tjänstemän som avses i 4 § 2 mom. och som lyder direkt under generaldirektören för respektive myndighet fortfarande behöriga för sina uppgifter.

2. Lag om Utbildningsstyrelsen

1 § Verksamhetsområde

Utbildningsstyrelsen är en myndighet inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som arbetar med uppgifter som gäller småbarnspedagogik, utbildning, kontinuerligt lärande, internationalisering, de inhemska språken samt informations- och serviceverksamhet i anslutning till dessa uppgifter.

2 § Organisation

En avdelning vid Utbildningsstyrelsen utgörs av Institutet för de inhemska språken, om vilket det föreskrivs i 5 och 6 §. Institutet för de inhemska språken har en särskild enhet för den svenska verksamheten.

Vid Utbildningsstyrelsen finns en enhet för uppgifter inom den svenska utbildningen och småbarnspedagogiken. Bestämmelser om övriga verksamhetsenheter vid myndigheten finns i dess arbetsordning.

I anslutning till Utbildningsstyrelsen finns det fristående enheter, om vilka det föreskrivs i 7 §. Bestämmelser om de fristående enheternas uppgifter utfärdas separat.

3 § Utbildningsstyrelsens direktion och övriga organ

I anslutning till Utbildningsstyrelsen finns en direktion som har till uppgift att

- 1) följa utvecklingsbehoven inom Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde samt ge utlåtanden och göra framställningar om dem,
- 2) främja Utbildningsstyrelsens samarbete med olika intressentgrupper,
- 3) behandla de strategier som hänför sig till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde samt riktlinjerna för Utbildningsstyrelsens verksamhet och ekonomi.

Direktionen ska höras om grunderna för läroplaner, för examina, för utbildningar och för planen för småbarnspedagogik samt om myndighetens arbetsordning och utnämningen av direktörer.

Bestämmelser om direktionens sammansättning, tillsättande, mandatperiod och arvoden utfärdas genom förordning av statsrådet.

I fråga om organ som verkar i samband med Utbildningsstyrelsen föreskrivs särskilt.

4 § Utbildningsstyrelsens uppgifter

Utbildningsstyrelsen har till uppgift att:

- 1) utveckla småbarnspedagogiken, utbildningen och det kontinuerliga lärandet, sköta service- och förvaltningsuppgifter med anknytning till dessa samt delta i prognostiseringen av kompetens- och utbildningsbehoven,

- 2) främja samhällets internationalisering och kännedomen om den finländska utbildningen och den finländska utbildningens samarbete utomlands samt svara för utvecklingssamarbetet inom utbildningssektorn,
- 3) sörja för resultatstyrningen av de statliga läroanstalter som lyder under myndigheten.
- 4) sköta de uppgifter som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer.

Utbildningsstyrelsen ska dessutom i enlighet med vad som föreskrivs annanstans i lag

- 1) besluta om grunderna för och andra föreskrifter ifråga om läroplaner och examina inom den utbildning som omfattas av dess verksamhetsområde samt för planen för småbarnspedagogik,
- 2) ansvara för och utveckla de digitala tjänster, informationsresurser och andra datalager samt register som ingår i dess lagstadgade eller på annat sätt beslutade uppgifter,
- 3) producera tjänster för genomförandet av studerandeantagningar,
- 4) sköta uppgifter med anknytning till erkännande av studier som avlagts och yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands samt till språk- och translatorsexamina

För högskolornas del har Utbildningsstyrelsen dock i uppgift att endast sköta de prognostiseringsuppgifter som anges i 1 mom. 1 punkten, de uppgifter som anges i 1 mom. 2 punkten samt de uppgifter som anges i 2 mom. 2–4 punkten.

Undervisnings- och kulturministeriet får förbehålla sig rätten att avgöra ett sådant utbildningspolitiskt viktigt ärende som annars ankommer på Utbildningsstyrelsen.

Bestämmelser om uppgifterna för Institutet för de inhemska språken finns i 5 §.

Utbildningsstyrelsen samarbetar med nationella och internationella myndigheter och andra sammanslutningar som bedriver och finansierar verksamhet med anknytning till myndighetens uppgifter.

5 § Uppgifter som ankommer på Institutet för de inhemska språken

Institutet för de inhemska språken har till uppgift att

- 1) främja språkbruket i samhället när det gäller finska och svenska genom att producera och sprida information om dessa språk och deras varianter inom finländsk kultur och det finländska samhället.
- 2) ansvara för språkvård av finska och svenska språken, rådgivning och ordboksarbete samt forskning med anknytning till språkvård och ordboksarbete,
- 3) följa språkbruket och vidta åtgärder för att återuppliva samiska språk, finskt och finlandssvenskt teckenspråk, romani och karelska.

Generaldirektören för Utbildningsstyrelsen har inte beslutanderätt i fråga om de uppgifter för Institutet för de inhemska språken som anges i 1 mom.

6 § Språknämnder

I anslutning till Institutet för de inhemska språken finns det språknämnder för finska språket, svenska språket och samiska samt språknämnder för teckenspråk och för romani samt för karelska.

Nämndernas uppgift är att inom sitt respektive område utfärda rekommendationer av allmän eller principiell natur när det gäller språkbruket.

Bestämmelser om språknämndernas mandatperiod, medlemsantal och val av medlemmar utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 § Fristående enheter

Fristående enheter vid Utbildningsstyrelsen är

- 1) Nationella centret för utbildningsutvärdering som avses i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013),
- 2) studentexamensnämndens kansli som avses i 2 § i lagen om studentexamen (502/2019),
- 3) Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning som avses i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (682/2021).

Direktören för utvärderingscentret fastställer arbetsfördelningen i fråga om utvärderingscentrets uppgifter efter att ha hört det utvärderingsråd som avses i 4 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering. Generalsekreteraren för studentexamensnämndens kansli fastställer arbetsfördelningen i fråga om kansliets uppgifter efter att ha hört studentexamensnämnden. Direktören för servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning fastställer arbetsfördelningen i fråga om servicecentrets uppgifter.

Chefen för respektive fristående enhet utnämner eller anställer personalen vid enheten.

Utbildningsstyrelsen producerar förvaltnings- och stödtjänster för de fristående enheterna. Utbildningsstyrelsen och de fristående enheterna avtalar om genomförandet av förvaltnings- och stödtjänster och om fördelningen av kostnaderna för dem.

Bestämmelserna i 5 § 1 mom. i lagen om myndigheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (/) tillämpas inte på fristående enheter. Bestämmelserna i 6 § i den lagen tillämpas på fristående enheter endast i fråga om produktionen av de förvaltnings- och stödtjänster som avses i 4 mom. i denna paragraf.

8 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Genom denna lag upphävs lagen om Utbildningsstyrelsen (564/2016) och lagen om Institutet för de inhemska språken (1403/2011).

Utbildningsstyrelsen som avses i den upphävda lagen om Utbildningsstyrelsen fortsätter sin verksamhet som Utbildningsstyrelsen som avses i denna lag vilket även gäller Utbildningsstyrelsens personal samt deras rättigheter och skyldigheter.

Bestämmelser om ställningen för personalen i tjänsteförhållande vid Institutet för de inhemska språken finns i 2 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Personalen i arbetsavtalsförhållande vid Institutet för de inhemska språken övergår vid ikraftträdandet av denna lag till anställning hos Utbildningsstyrelse som personal i

tjänsteförhållande. Personer som är anställda i arbetsavtalsförhållande för viss tid övergår vid ikraftträdandet av denna lag till anställning i tjänsteförhållande hos Utbildningsstyrelsen för den tid arbetsavtalsförhållandet för viss tid varar.

En person i arbetsavtalsförhållande får överföras utan hans eller hennes samtycke, om personen överförs inom eller till hans eller hennes pendlingsregion. Med pendlingsregion avses en region enligt 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Vid fastställandet av de förmåner som gäller i anställningsförhållandet för den personal som överförs anses anställningsförhållandet ha fortgått oavbrutet hos staten.

En person som överförs till Riksarkivet är fortfarande behörig för sina uppgifter eller uppgifter som motsvarar dessa.

De ärenden som är anhängiga vid Institutet för de inhemska språken överförs på Utbildningsstyrelsen överförs till Utbildningsstyrelsen vid ikraftträdandet av denna lag. En person som överförs till det nya ämbetsverket är fortfarande behörig för sina uppgifter eller uppgifter som motsvarar dessa. Vid samma tidpunkt övergår också de avtal som ingåtts av Institutet för de inhemska språken på Utbildningsstyrelsen, med undantag för institutets specifika tjänste- och arbetskollektivavtal, och även de förbindelser samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dessa.

Utbildningsstyrelsen och Institutet för de inhemska språken ska under ledning av generaldirektören för Utbildningsstyrelsen utarbeta en arbetsordning för Institutet för de inhemska språken samt ordna förvaltningstjänsterna och andra stödtjänster så att verksamheten i enlighet med denna lag kan inledas den 1 januari 2026.

De språknämnder som tillsatts innan denna lag träder i kraft fortsätter sin verksamhet som nämnder enligt denna lag till utgången av sin mandatperiod.

3. Lag om Riksarkivet

1 § Verksamhetsområde

Riksarkivet är en myndighet inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som sköter uppgifter som hänför sig till att säkerställa att det material som ska ingå i dess arkiv och det material som har arkiverats samt bibliotekssamlingarna är i användbart skick, utvecklingen av digital arkivering, främjande av läsning och inläring på lika villkor för personer med läsnedsättning samt främjandet av uppgifter som anknyter till publicering i tillgängligt format.

2 § Uppgifter

Riksarkivet har till uppgift att

- 1) säkerställa arkiveringen av myndigheternas handlingar och datamaterial,
- 2) främja forskning och annat nyttjande av material som ska ingå i dess arkiv eller som har arkiverats där,

- 3) 3) främja arkivering och nyttjande av samlingar som består av betydande privata handlingar,
- 4) ta emot, bevara och ställa biblioteksmaterial som överförs från vetenskapliga och allmänna bibliotek till förfogande för dem som behöver det,
- 5) fungera som sakkunnigmyndighet i fråga om arkivering,
- 6) ordna de tjänster som avses i lagen om bibliotekstjänster för personer med läsnedsättning (/2025),
- 7) vara sakkunnig myndighet i fråga om bibliotekstjänster och publicering av material i tillgänglig form för personer med synskada eller någon annan läsnedsättning,
- 8) sköta de uppgifter som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer.

Riksarkivet har dessutom till uppgift att sköta de uppgifter som enligt arkiveringslagen (x/2025), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), lagen om statsunderstöd till privata arkiv (1006/2006) och i annan lagstiftning ankommer på Riksarkivet.

Vid skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten kan Riksarkivet avlägsna och förstöra onödigt eller i dåligt skick mottaget material från biblioteken. Riksarkivet kan ta emot material också av andra donatorer än av dem som avses i denna punkt.

3 § Verksamhetsställen

Riksarkivet har verksamhetsställen om vilka det bestäms genom förordning av statsrådet när detta behövs för att de språkliga rättigheterna ska tillgodoses eller för att säkerställa tillgången till Riksarkivets tjänster eller av särskilda kulturhistoriska skäl. Riksarkivet beslutar om sina övriga verksamhetsställen och placeringen av dem.

4 § Delegationen för punktskrift

I anslutning till Riksarkivet finns en delegation för punktskrift, som har till uppgift att vara sakkunnigt organ i fråga om punktskrift och studiematerial för personer med synskada.

Bestämmelser om delegationens sammansättning, tillsättande och mandatperiod utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Genom denna lag upphävs lagen om Riksarkivet (1145/2016), lagen om Depåbiblioteket (1078/1988) och lagen om Tillgänglighetsbiblioteket Celia (787/2022).

Riksarkivet som avses i den upphävda lagen om Riksarkivet fortsätter sin verksamhet som Riksarkivet som avses i denna lag, vilket även gäller Riksarkivets personal samt deras rättigheter och skyldigheter.

Bestämmelser om ställningen för personalen i tjänsteförhållande vid Depåbiblioteket och vid Tillgänglighetsbiblioteket Celia finns i 2 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Personalen i arbetsavtalsförhållande vid Depåbiblioteket och vid Tillgänglighetsbiblioteket Celia övergår vid ikraftträdandet av denna lag i anställning hos Riksarkivet som personal i arbetsavtalsförhållande. Personer i arbetsavtalsförhållande för viss tid övergår vid ikraftträdandet av denna lag i Riksarkivets tjänst för den tid arbetsavtalsförhållandet för viss tid varar.

En person i arbetsavtalsförhållande kan överföras utan hans eller hennes samtycke, om personen överförs inom eller till hans eller hennes pendlingsregion. Med pendlingsregion avses en region enligt 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Vid fastställandet av de förmåner som gäller i anställningsförhållandet för den personal som överförs anses anställningsförhållandet ha fortgått oavbrutet hos staten.

En person som överförs till Riksarkivet är fortfarande behörig för sina uppgifter eller uppgifter som motsvarar dessa.

De ärenden som är anhängiga vid Depåbiblioteket och vid Tillgänglighetsbiblioteket Celia överförs till Riksarkivet vid ikraftträdandet av denna lag. Vid samma tidpunkt övergår också Depåbibliotekets och Tillgänglighetsbiblioteket Celas avtal på Riksarkivet, med undantag för respektive myndighets specifika tjänste- och arbetskollektivavtal, och även de förbindelser samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dessa.

Riksarkivet, Depåbiblioteket och Tillgänglighetsbiblioteket Celia ska under ledning av generaldirektören för Riksarkivet bereda arbetsordningen samt ordna förvaltningstjänster och andra stödtjänster så att verksamheten enligt denna lag kan inledas den 1 januari 2026.

Delegationen för punktskrift som tillsattes före ikraftträdandet av denna lag fortsätter sin verksamhet som delegationen för punktskrift enligt denna lag till utgången av sin mandatperiod.

Hänvisningar i annan lagstiftning till arkivverket, Depåbiblioteket och Tillgänglighetsbiblioteket Celia betraktas som hänvisningar till Riksarkivet.

4. Lag om Kulturarvsmyndigheten

1 § Verksamhetsområde

Kulturarvsmyndigheten är en myndighet inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som ska sköta uppgifter som hänför sig till att skydda kulturarvets och kulturmiljöernas mångfald, utöka, bevara och förvalta nationell kulturegendom och nationella samlingar, framställa information och förmedla kunskap om dessa, bedriva museiverksamhet samt utveckla museibranschen.

2 § Uppgifter

Kulturarvsmyndigheten har till uppgift att

- 1) vara sakkunnig i fråga om skydd av kulturarv och kulturmiljöer,

- 2) svara för skyddet och tillsynen över arkeologiskt kulturarv och, om ärendet inte hör till någon annan myndighets verksamhetsområde, av kulturmiljöer,
- 3) bevara, undersöka, presentera och uttolka det materiella och immateriella kulturarvet,
- 4) bedriva museiverksamhet genom förvaltningen av Finlands nationalmuseum i egenskap av nationellt kulturhistoriskt museum,
- 5) sörja för att framställa, förmedla, registrera, bevara, ge tillgång till och tillgänglighet till kunskap om det materiella och immateriella kulturarvet och kulturegendomen samt främja förvaltningen av och forskning som baserar sig på denna kunskap,
- 6) i egenskap av sakkunnig myndighet svara för styrningen och utvecklingen på riksnivå av den verksamhet inom museibranschen och vid museerna som hänför sig till kulturmiljöer,
- 7) dra försorg om världsarvet Sveaborg samt om andra områden som är i myndighetens besittning och bevarande, förvaltning, skötsel, underhåll, utveckling av dem samt föredragning som gäller dem,
- 8) vara en sådan behörig myndighet i fråga om införsel och import till tullområdet av kulturföremål som avses artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/880 av den 17 april 2019 om införsel och import av kulturföremål,
- 9) sköta de uppgifter som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer.

Kulturarvsmyndigheten har dessutom till uppgift att sköta de uppgifter som det har enligt lagen om fornminnen (295/1963), lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010), lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål (933/2016), museilagen (314/2019) och annan lagstiftning.

3 § Verksamhetsställen

Kulturarvsmyndigheten beslutar om sina verksamhetsställen och placeringen av dem.

4 § Organisation

Vid Kulturarvsmyndigheten finns Finlands nationalmuseum och förvaltningsnämnden för Sveaborg. Bestämmelser om övriga verksamhetsenheter finns i myndighetens arbetsordning.

Förvaltningen av de museisamlingar som är i Kulturmyndighetens besittning ingår i verksamhetsenheten Finlands nationalmuseum.

Chef för verksamhetsenheten för Finlands nationalmuseum är en överdirektör. Överdirektören utnämns av undervisnings- och kulturministeriet för fem år i sänder, om det inte av särskilda skäl finns grund för att utnämna denne för en kortare tid än så. Personalen vid Finlands nationalmuseum utnämns eller anställs av överdirektören.

5 § Delegationen för Sveaborg

I anslutning till Kulturarvsmyndigheten finns förvaltningsnämnden för Sveaborg, som har till uppgift att främja samarbetet med olika intressentgrupper med anknytning till verksamheten och underhållet av världsarvet Sveaborg.

Bestämmelser om delegationens sammansättning, utnämning och mandatperiod utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om delegationens sammanträden och behandlingen av ärenden finns i myndighetens arbetsordning.

6 § Myndigheten för fastighetsbesittning

Kulturarvsmyndigheten besitter inom området för Sveaborg rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet enligt lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet (973/2002). Närmare bestämmelser om de områden och byggnader som ingår i de fastigheter som myndigheten är i besittning av utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 § Avgifter

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) får inträdesavgifterna till museer, utställningar samt evenemang och rundturer som riktar sig till allmänheten och lyder under Kulturarvsmyndigheten sänkas eller efterskänkas helt när detta är ändamålsenligt med tanke på undervisning, forskning eller något annat allmänt intresse.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten får avgifter som hänför sig till uthyrning och bruk av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lokaler som ingår i dessa och som är i myndighetens ägo och som prissätts på företagsekonomiska grunder av kulturpolitiska skäl sänkas så att det tas ut en avgift enligt gängse prisnivå för lokalen eller, när detta anses vara i statens intresse, en avgift som understiger gängse prisnivå eller inte alls tas ut.

8 § Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som Kulturarvsmyndigheten har fattat med stöd av den förordning som avses i 2 § 8 mom. får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

9 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Genom denna lag upphävs lagen om Museiverket och lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg.

Museiverket som avses i den upphävda lagen om Museiverket fortsätter sin verksamhet som Museiverket som avses i denna lag vilket även gäller Museiverkets personal samt deras rättigheter och skyldigheter.

Bestämmelser om ställningen för personalen i tjänsteförhållande vid förvaltningsnämnden för Sveaborg finns i 2 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Personalen i arbetsavtalsförhållande vid förvaltningsnämnden för Sveaborg övergår när ikraftträdande av denna lag i anställning hos Kulturmyndigheten som personal i arbetsavtalsförhållande. Personer som är anställda i arbetsavtalsförhållande för viss tid övergår vid ikraftträdandet av denna lag i anställning hos Kulturarvsmyndigheten för den tid arbetsavtalsförhållandet för viss tid varar.

En person i arbetsavtalsförhållande får överföras utan hans eller hennes samtycke, om personen överförs inom eller till hans eller hennes pendlingsregion. Med pendlingsregion avses en region enligt 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Vid fastställandet av de förmåner som gäller i anställningsförhållandet för den personal som överförs, anses anställningsförhållandet ha fortgått oavbrutet hos staten.

En person som överförs till Riksarkivet är fortfarande behörig för sina uppgifter eller uppgifter som motsvarar dessa.

De ärenden som är anhängiga vid förvaltningsnämnden för Sveaborg överförs till Kulturarvsmyndigheten vid ikraftträdandet av denna lag. Vid samma tidpunkt övergår också de avtal som ingåtts av förvaltningsnämnden för Sveaborg på Kulturarvsmyndigheten, med undantag för förvaltningsnämndens specifika tjänste- och arbetskollektivavtal, och även de avtal och förbindelser samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dessa.

Museiverket och förvaltningsnämnden för Sveaborg ska under ledning av generaldirektören för Museiverket utarbeta en arbetsordning för Museiverket samt ordna förvaltningstjänsterna och andra stödtjänster så att verksamheten i enlighet med denna lag kan inledas den 1 januari 2026.

En hänvisning i någon annan lag eller förordning till Museiverket eller förvaltningsnämnden för Sveaborg avser efter ikraftträdandet av denna lag Kulturarvsmyndigheten.

5. Lag om Kulturmyndigheten

1 § Verksamhetsområde

Kulturmyndigheten är en myndighet inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som sköter uppgifter som hänför sig till att främja konst och kultur, mediefostern och en trygg mediemiljö samt att bevara den audiovisuella kulturen.

2 § Uppgifter

Kulturmyndigheten har till uppgift att

- 1) främja konst och kultur samt deras ställning och betydelse i samhället, om inte ärendet hör till någon annan myndighets verksamhetsområde,
- 2) skapa förutsättningar för konstnärligt skapande och konstnärligt arbete,
- 3) främja mediefostern och mediekompetens,

- 4) främja en mediemiljö som är trygg för barn,
- 5) bevara material som hänför sig till den audiovisuella kulturen och främja forskning och annan användning av sådant material,
- 6) främja kännedom om audiovisuell kultur,
- 7) sköta de uppgifter som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer.

Dessutom har Kulturmyndigheten till uppgift att sköta de uppgifter som enligt lagen om statens konstnärstipendier (734/1969), lagen om bildprogram (710/2011), lagen om extra konstnärspensioner (194/2016), lagen om statlig finansiering för främjande av filmkulturen (1174/2018) och annan lagstiftning som ankommer på denna myndighet.

Beslutanderätt i ärenden enligt lagen om bildprogram har, med avvikelse från 5 § i lagen om myndigheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (/), chefen för den verksamhetsenhet till vars uppgifter sådana ärenden enligt den myndighetens arbetsordning hör, och i dessa ärenden kan generaldirektören för myndigheten inte förbehålla sig beslutanderätten.

3 § Verksamhetsställen

Kulturmyndigheten beslutar om sina verksamhetsställen och placeringen av dem.

4 § Konst- och kulturrådet

I anslutning till Kulturmyndigheten finns ett konst- och kulturråd, som har till uppgift att

- 1) besluta om stipendier enligt lagen om statens konstnärstipendier (734/1969), om andra stipendier som beviljas konstnärer och konstnärsgupper samt om konstpriser,
- 2) föreslå titeln akademiker enligt lagen om statens konstnärstipendier,
- 3) vara sakkunnigorgan i konst- och kulturpolitiska frågor,
- 4) främja samarbete med myndighetens intressenter,
- 5) sköta andra uppgifter om vilka det föreskrivs särskilt eller som undervisnings- och kulturministeriet anförtror myndigheten.

Undervisnings- och kulturministeriet utser en ordförande för konst- och kulturrådet, minst sex och högst 10 medlemmar samt högst fem ersättare för en mandatperiod på fyra år. Medlemmarna och ersättarna ska företräda en bred sakkunskap och olika infallsvinklar på verksamhetsområdet.

Bestämmelser om rådets beslutsfattande och verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 § Särskilda nämnder

I anslutning till Kulturmyndigheten finns följande särskilda nämnder:

- 1) för beviljande av stipendier och understöd en nämnd om vilken det föreskrivs i lagen om vissa stipendier och understöd åt författare och översättare (236/1961),

- 2) för beviljande av stipendier en nämnd om vilken det föreskrivs i lagen om vissa stipendier åt bildkonstnärer (115/1997),
- 3) en statsandelsnämnd för scenkonst om vilken det föreskrivs i lagen om främjande av scenkonst (1082/2020).

6 § Förbud mot ändringssökande

I ett beslut som gäller beviljande av konstpris får omprövning inte begäras och inte heller överklagas genom besvär.

7 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Genom denna lag upphävs lagen om Nationella audiovisuella institutet och lagen om Centret för konstfrämjande.

Bestämmelser om ställningen för personalen i tjänsteförhållande vid Nationella audiovisuella institutet och vid Centret för konstfrämjande finns i 2 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Personalen i arbetsavtalsförhållande vid Nationella audiovisuella institutet och vid Centret för konstfrämjande övergår vid ikraftträdandet av denna lag i anställning hos Kulturmyndigheten (den nya myndigheten) som personal i arbetsavtalsförhållande. Personer i arbetsavtalsförhållande för viss tid övergår vid ikraftträdandet av denna lag till anställning i arbetsavtalsförhållande för viss tid hos den nya myndigheten för den tid arbetsavtalsförhållandet varar.

Vid fastställandet av de förmåner som gäller i anställningsförhållandet för den personal som överförs anses anställningsförhållandet ha fortgått oavbrutet hos staten.

En person i arbetsavtalsförhållande får överföras utan hans eller hennes samtycke, om personen överförs inom eller till hans eller hennes pendlingsregion. Med pendlingsregion avses en region enligt 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

En person som överförs till anställning hos den nya myndigheten är fortfarande behörig för sina uppgifter eller uppgifter som motsvarar dessa.

Den nya myndigheten fortsätter verksamheten vid Nationella audiovisuella institutet och Centret för konstfrämjande. De ärenden som är anhängiga vid Nationella audiovisuella institutet och vid Centret för konstfrämjande överförs till den nya myndigheten vid ikraftträdande av denna lag. Vid samma tidpunkt övergår också de avtal som ingåtts av Nationella audiovisuella institutet och Centret för konstfrämjande på den nya myndigheten, med undantag för respektive myndighets specifika tjänste- och arbetskollektivavtal, och även de förbindelser samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dessa.

Efter att denna lag har stadfästas kan till Kulturmyndigheten utnämnas en generaldirektör, vars verksamhetsställe fram till den 31 december 2025 är undervisnings- och kulturministeriet.

Nationella audiovisuella institutet och Centret för konstfrämjande under ledning av generaldirektören för Kulturmyndigheten utarbeta en arbetsordning för den nya myndigheten samt ordna förvaltningstjänsterna och andra stödtjänster så att den nya myndigheten kan inleda sin verksamhet den 1 januari 2026.

En hänvisning i någon annan lag eller förordning till Nationella audiovisuella institutet eller Centret för konstfrämjande avser efter ikraftträdandet av denna lag Konstmyndigheten.

Konstrådet som avses i 5 §, de statliga konstkommissioner som avses i 6 § och de regionala konstkommissioner som avses i 7 § i den upphävda lagen om Centret för konstfrämjande fortsätter i sina uppgifter till den 30 juni 2026. Konst- och kulturrådet som avses i 4 § tillsätts första gången för en mandatperiod som börjar den 1 juli 2026. En hänvisning i någon annan lag eller förordning till konstrådet, statens konstkommission eller en regional konstkommission avser därefter en hänvisning till konst- och kulturrådet.

6. Lag om bibliotekstjänster för personer med läsnedsättning

1 § Bibliotekstjänster för personer med läsnedsättning

Riksarkivet ska producera, förmedla och låna ut tillgängligt biblioteksmaterial och tillgängligt studiematerial till personer med synskada eller någon annan läsnedsättning som avses i 17 a § 1 mom. i upphovsrättslagen (404/1961), handleda i användningen av sådant material och tjänster samt upprätthålla och utveckla bibliotekets samlingar och övriga innehållsutbud för personer med läsnedsättning (*Celia-tjänsterna*).

Ovan nämna tjänster för förmedling och utlåning av material samt handledning är avgiftsfria för de kunder som tjänsterna vänder sig till.

Vid anordnandet av Celia-tjänsterna ska Riksarkivet samarbeta med de allmänna biblioteken, andra bibliotek samt med skolor och läroanstalter samt vid behov med andra sammanslutningar.

2 § Användningsregler för Celia-tjänsterna

Riksarkivet utfärdar användningsregler för utlåning, användning och återlämning av material som fås via tjänsterna samt användnings- och låneförbud som de kunder som anlitar Celia-tjänsterna ska iakttä.

3 § Användnings- och låneförbud

Riksarkivet kan för viss tid begränsa en kunds rätt att använda det material som fås via Celia-tjänsterna, om kunden har överlåtit sådant material som han eller hon fått till andra eller gett andra tillträde till det. Riksarkivet kan för viss tid begränsa kundens rätt att låna material, om denne upprepade gånger tappar bort eller skadar det material som använts eller lånats via Celia-tjänsterna. Ett användnings- eller låneförbud kan gälla i högst 30 dagar.

En kund får inte heller låna material via Celia-tjänsterna, om kunden inte har återlämnat sitt tidigare lånade material inom den tidsfrist som anges i användningsreglerna för Celia-tjänsterna eller inte har ersatt försvunnet eller skadat biblioteks- eller studiematerial. Försummelse att betala den ersättning som tas ut för skadat eller försvunnet material leder dock inte till låneförbud, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att meddela kunden låneförbud. Låneförbudet upphör omedelbart när materialet har återlämnats eller ersatts Riksarkivet.

4 § Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 3 § 1 mom. 1 mom. får sökas. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

5 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

7. Lag om ändring av 7 § i lagen om Finlands Akademi

I enlighet riksdagens beslut

ändras i lagen om Finlands Akademi (922/2009) 7 § som följer:

7 § Särskilda behörighetsvillkor för generaldirektören

Generaldirektören ska, utöver vad som föreskrivs i 8 § i statstjänstemannalagen (750/1994) vara vetenskapligt meriterad och ha kännedom om forsknings- och högskoleförvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.